

Ctgb Meerjarenstrategie 2024 – 2027

Vastgesteld d.d. 22 maart 2023

Ctgb Meerjarenstrategie 2024 – 2027

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Missie, visie en kerntaken	5
3. Ontwikkelingen in de omgeving van het Ctgb	6
4. Strategische speerpunten en doelstellingen 2024 – 2027	8

Ctgb Meerjarenstrategie 2024-2027

1. Inleiding

Het Ctgb is een Zelfstandig Bestuursorgaan dat als uitvoeringsorganisatie opereert in een maatschappelijk spanningsveld, zowel nationaal als Europees. Als uitvoeringsorganisatie staat het overgrote deel van onze werkzaamheden vast. Dat neemt niet weg dat wij waar mogelijk en relevant inspelen op veranderingen in onze omgeving, binnen de geldende (wettelijke) kaders. En die omgeving verandert door de jaren heen.

Eens in de vier jaar houden we daarom onze strategie tegen het licht en stellen nieuwe strategische speerpunten vast. We doen dat binnen onze missie en visie en bouwen daarbij voort op wat we bereikt hebben. Daarnaast worden in de ketens waarin we actief zijn nieuwe visies en beleid ontwikkeld. Daar waar dit voor het Ctgb relevant is, geven we vorm aan de consequenties van deze nieuwe visies en beleid voor onze organisatie.

Met het vaststellen van speerpunten is voor ons en onze omgeving duidelijk welke koers we als Ctgb volgen en waar onze aandacht extra naar uit zal gaan. Zaken die niet als speerpunt benoemd zijn, maar wel tot ons takenpakket horen, voeren we uiteraard ook de komende jaren gewoon uit.

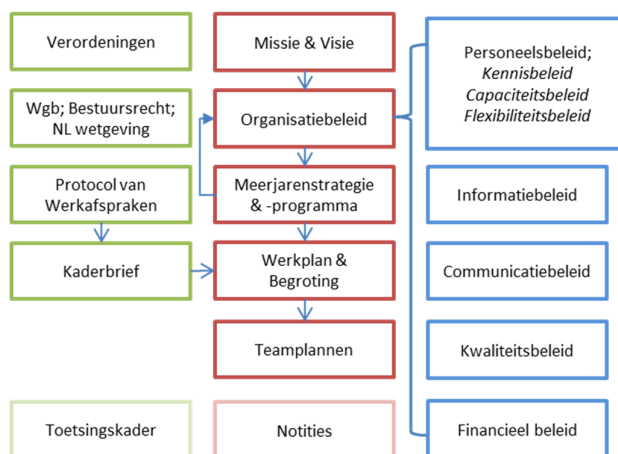
Het proces om te komen tot deze meerjarenstrategie hebben we doorlopen vanuit de gedachte 'less is more': *focus* op de belangrijkste zaken. We hebben dan ook bewust het aantal speerpunten en onderliggende doelstellingen beperkt gehouden in aantal, wetende dat het realiseren hiervan wel degelijk een heel grote inspanning betekent voor de organisatie.

Het voorliggende document bevat de meerjarenstrategie voor de jaren 2024-2027.

In deze inleiding lichten we het doel van de meerjarenstrategie en de wijze waarop die tot stand is gekomen toe. Dan beschrijven we in H2 onze missie, visie en kerntaken. In H3 zetten we de belangrijkste ontwikkelingen in de omgeving op een rij. Tenslotte volgen in H4 de drie speerpunten met onderliggende doelstellingen voor de komende strategieperiode.

Doel van de meerjarenstrategie

Missie, visie en de kerntaken van het Ctgb vormen het fundament van onze strategie. De kerntaken van het Ctgb (zie hoofdstuk 2) zijn helder en daarmee liggen onze werkzaamheden en focus voor een groot deel vast. Deze zijn vastgelegd in ons organisatiebeleid en onderliggende beleidsdocumenten (zie figuur).

Door gesprekken met stakeholders en via externe en interne analyses is onderzocht op welke punten het Ctgb zich de komende jaren extra zal richten.

De meerjarenstrategie geeft aan welke strategische koers het Ctgb volgt, gevat in speerpunten en doelstellingen. De activiteiten die hieruit volgen worden opgenomen in een integraal meerjarenprogramma. Bij het implementeren van strategie en beleid worden mogelijke verbanden onderkend. We zijn koersvast en evalueren onze strategie, beleid en besluiten om te kunnen leren als organisatie.

Wijze van totstandkoming

De meerjarenstrategie komt in een aantal stappen tot stand:

1. Terugblik en evaluatie vorige strategische periode
2. Meenemen uitkomsten van externe ISO audits, interne audits, Internationale Visitatie Commissie, ZBO doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoek
3. Externe analyses: omgevingsfactorenanalyse, stakeholderonderzoek
4. Interne analyse: activiteiten bij doelstellingen formuleren; medewerker onderzoek
5. Sessies strategische keuzes met MT, Teamleiders en college
6. Sessies met ministerie van LNV en van I&W
7. Vaststellen concept meerjarenstrategie door college
8. Rondetafelgesprek met stakeholders
9. Vaststellen meerjarenstrategie door college
10. Vaststellen meerjarenprogramma met activiteiten door college

2. Missie, visie en kerntaken

Het Ctgb is een zelfstandig bestuursorgaan dat uitvoering geeft aan de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (Wgb). Deze wet geeft uitvoering aan de Europese verordeningen inzake de toelating en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Daarnaast werkt het Ctgb binnen de kaders van de Nederlandse wet- en regelgeving zoals o.a. de Algemene Wet Bestuursrecht.

Missie Ctgb

Wij dragen bij aan een verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden binnen Europa met het oog op de veiligheid voor mens, dier en milieu. Onze beoordelingen en adviezen zijn onafhankelijk en transparant. Deze komen tot stand binnen de juridische kaders en zijn gebaseerd op wetenschappelijke inzichten.

Visie Ctgb

Wij maken deel uit van diverse ketens met stakeholders zoals wetgever, producent, distributeur, handhaver-toezichthouder, wetenschap, gebruiker, consument en maatschappij en wij zijn in continue interactie met hen.

Door onze onafhankelijke opstelling en kwalitatief hoogwaardige besluiten (juridisch en wetenschappelijk inhoudelijk) zijn wij een betrouwbare organisatie en dragen wij bij aan de continuïteit, effectiviteit en voorspelbaarheid van de ketens. Het Ctgb is transparant over de geleverde diensten en de totstandkoming daarvan.

Ctgb Kerntaken

1. Beoordeling van stoffen en middelen

De beoordeling van stoffen en middelen leidt tot besluiten op middelen en Europees geaccepteerde adviezen over stofbeoordeling. Onze beoordelingen zijn onafhankelijk en voorspelbaar (wat betreft inhoud en tijdpad). Wij zijn transparant over onze besluiten en de keuzes die daarin zijn gemaakt. We beoordelen volgens een internationaal geaccepteerd kwaliteitsniveau vastgelegd in toetsingskaders. We houden conform Europese regels rekening met de laatste stand van de wetenschap.

2. Beleidsadvies aan ministeries

Wij ondersteunen ministeries bij Europese en nationale beleidsontwikkeling door gevraagd en ongevraagd onafhankelijk advies te geven. Daarnaast hebben we een signalerende rol richting de ministeries.

Voorts voeren we de volgende, aan onze kerntaken gerelateerde, activiteiten uit:

- **Bijdragen en beheren beoordelingssystematiek, procedurele en inhoudelijke uitvoeringskaders**
We dragen bij aan het ontwikkelen en beheren van geharmoniseerde systematieken en beoordelingskaders door inhoudelijk advies op toetsingskaders in ontwikkeling en door aan te geven waar lacunes bestaan. Hierbij werkt het Ctgb nauw samen met kennispartners en Europese zusterorganisaties door proactief kennis en ervaring te delen.
- **Informatieverstrekking**
We verstrekken passende informatie aan stakeholders en leggen verantwoording af. Om te voldoen aan de wettelijke en maatschappelijke taak zorgt het Ctgb voor een toegankelijke ontsluiting van besluiten en adviezen. Via de website stellen wij algemene informatie beschikbaar. Voor specifieke informatie kan een beroep op de servicedesk worden gedaan.

3. Ontwikkelingen in de omgeving van het Ctgb

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen in de omgeving van het Ctgb en wat het Ctgb vanuit zijn rol en positie daaraan kan bijdragen. Uitgangspunt daarbij is dat we ons in de meerjarenstrategie richten op die zaken waar wij daadwerkelijk handelingsopties hebben en/of invloed op hebben.

Verduurzaming en innovatie bij gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Europa wil verduurzamen. De overkoepelende koers in onze omgeving is de afgelopen jaren vastgelegd in de [Europese Green Deal](#), met als doel het eerste klimaat-neutrale continent te worden in 2050.

Europese en nationale visies en strategieën gewasbescherming

De Europese doelen voor verduurzaming van de landbouw zijn beschreven in de '[Farm-to-Fork Strategy](#)'.

De meest relevante doelen van deze strategie voor het werkkterrein van het Ctgb zijn:

- de reductie van het gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen met 50% in 2030
- de reductie van het gebruik van meer gevaarlijke gewasbeschermingsmiddelen (kandidaatstoffen voor vervanging en stoffen die aan de cut off criteria voldoen) met 50% in 2030
- tegen 2030 wordt ten minste 25% van de landbouwgrond van de EU gebruikt voor biologische landbouw

Dit vraagt om de bevordering van Integrated Pest Management (IPM), het ontwikkelen en toepassen van niet-chemische alternatieven, stimuleren van "groene middelen", de toepassing van minder gevaarlijke gewasbeschermingsmiddelen voor het bestrijden van ziekten, plagen en onkruiden en het stimuleren van de toepassing van nieuwe technologieën (innovaties) die het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen reduceren.

Belangrijk is ook de '[Richtlijn Duurzaam Gebruik](#)' die omgezet wordt in een verordening .

De nationale visie en strategieën sluiten hierbij aan. De overkoepelende visie van de minister van LNV is beschreven in '[Landbouw, natuur en voedsel; waardevol en verbonden](#)'. De nationale '[Toekomstvisie Gewasbescherming 2030](#)' bouwt voort op de passage over gewasbescherming van deze overkoepelende visie. En via het '[Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming 2030](#)' wordt hier uitvoering aan gegeven.

De toekomstvisie beoogt een trendbreuk te initiëren in het denken en handelen over gewasbescherming door weerbare planten en teeltsystemen centraal te stellen en door het versterken van de verbinding tussen land- en tuinbouw en natuur.

Het doel is dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen plaatsvindt conform de principes van geïntegreerde gewasbescherming, nagenoeg zonder emissies naar het milieu en nagenoeg zonder residuen op voedselproducten.

Europese en nationale visies en strategieën biociden

Ook binnen het domein van de biociden staat verduurzaming hoog op de Europese agenda. Het beoogde doel van verduurzaming van het gebruik van biociden is weergegeven in de '[EU chemicals strategy for sustainability](#)', wat een onderdeel is van de '[EU zero pollution ambition](#)' zoals beschreven in de EU Green Deal.

Deze Europese strategie is gericht op het waarborgen van een hoog niveau van bescherming tegen gevaarlijke chemische stoffen voor de EU-burgers en het milieu, terwijl innovatie wordt aangemoedigd.

Voor biociden wordt door het ministerie van IenW gewerkt aan een beleidsontwikkelingstraject biociden, waar het Ctgb aan bijdraagt. Dat traject loopt parallel aan het opstellen van deze meerjarenstrategie. Waar relevant nemen we de komende jaren activiteiten op in onze werkplannen.

Innovatie

In het kader van verduurzaming past verder een toenemende belangstelling voor innovatie. Slimme technieken en geavanceerde risico-mitigerende maatregelen voor gewasbescherming en biociden dragen bij aan de gewenste reductie in emissies. Maar ook zullen innovatieve nieuwe (“groene”) stoffen en middelen ontwikkeld worden waarvoor op dit moment het toetsingskader nog ontbreekt.

Dit onderwerp blijft de komende jaren sterk in ontwikkeling, zowel nationaal als Europees, met als gevolg een blijvende vraag naar advisering door het Ctgb en ontwikkeling van het toetsingskader.

Toenemende zorgen (gezondheids)effecten door blootstelling

In de maatschappij en de wetenschap bestaan toenemende zorgen over mogelijke gezondheidseffecten als gevolg van langdurige en ook gecombineerde blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

De aandacht gaat met name uit naar mogelijke chronische gezondheidseffecten bij toepassers van middelen (bijv. mogelijk risico op neurodegeneratieve ziekten) en mensen die vanuit de woonomgeving worden blootgesteld aan deze stoffen (bijv. omwonenden, sporters op sportvelden). In het coalitieakkoord 2021-2025 ‘Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst’ is hierover het volgende opgenomen: “We doen onderzoek naar gezondheidseffecten bij boeren en omwonenden.” Het Ctgb zal hier vanuit zijn rol aan bijdragen.

Daarnaast zijn er op het gebied van milieu veel discussies over het beoordelen van effecten van gewasbeschermingsmiddelen op biodiversiteit, ecosysteem- en landschapsniveau. Hier is ook veel wetenschappelijke aandacht voor. Aangezien hier nog veel ontwikkelingen moeten plaatsvinden voordat dit een plek zal kunnen krijgen in de uitvoering, hebben we hiervoor geen speerpunt opgenomen voor de komende meerjarenstrategie.

Oplopende doorlooptijden van besluitvorming en aanvragen in Europa

De toelatingsautoriteiten van de lidstaten kampen (al vele jaren) met het vraagstuk van het reduceren van de doorlooptijden. Het Ctgb is daar geen uitzondering op. De vraag naar beoordelingscapaciteit in Europa blijft stijgen en het Ctgb heeft daar de afgelopen jaren ook op ingespeeld, terwijl de meeste andere toelatingsautoriteiten hun capaciteit niet of nauwelijks hebben kunnen verhogen. De Brexit heeft het tekort aan Europese beoordelingscapaciteit nog verder vergroot. Het Ctgb heeft al jaren meer dan een ‘fair share’ aan aanvragen voor middelen en stoffen voor biociden en gewasbescherming aangenomen. Daarom is vergroting van de capaciteit en verdere ontwikkeling van kennis en ervaring in de lidstaten van groot belang voor een meer evenredige verdeling van de werklast in Europa en een kwalitatief goed peer review proces. Dit vormt immers de basis voor de Europese besluitvorming.

Daarnaast is vergroting van de capaciteit van de toelatingsautoriteiten van belang om doorlooptijden te kunnen verkorten. De Commissie kaart actief de noodzaak tot uitbreiding van de beoordelingscapaciteit bij de lidstaten aan en stuurt aan op een tarief gefinancierde structuur (zoals bij het Ctgb) binnen de lidstaten om dit makkelijker te kunnen realiseren. Daarnaast roept de Commissie op om dit binnen de lidstaten op politiek niveau te bespreken.

In onze omgeving zien we veranderingen in externe factoren. Vanuit onze rol oefenen we waar mogelijk invloed uit op onder andere de problematiek rondom de omvang en complexiteit van de dossiers, voortschrijdende inzichten zowel politiek als maatschappelijk (EU en nationaal), het moment van indienen van dossiers of het uitvoerbaar worden van werkzaamheden (CMS), de kwaliteit van dossiers, en het tijdig signaleren van het ontbreken van guidance. Ook zien we meer verloop van medewerkers door een aantrekkelijke arbeidsmarkt en dat vraagt een continue investering in het werven en inwerken van nieuwe medewerkers.

4. Strategische speerpunten en doelstellingen 2024-2027

De ontwikkelingen in de omgeving en analyses hebben geleid tot onderstaande speerpunten voor de periode 2024-2027. Deze speerpunten en doelstellingen worden hierna toegelicht.

De vertaling naar de activiteiten die hieruit volgen wordt na vaststelling van de meerjarenstrategie gemaakt in het meerjarenprogramma.

1. **We zetten in op het verkorten van de doorlooptijden van de aanvragen**
2. **We faciliteren de verduurzaming van het stoffen- en middelenpakket**
3. **We zetten ons in voor beter inzicht in de lange termijn gezondheidseffecten van gewasbeschermingsmiddelen en biociden**

Ctgb Strategisch Speerpunt 1

We zetten in op het verkorten van de doorlooptijden van de aanvragen

We blijven, uiteraard, de ambitie houden om de doorlooptijden van de aanvragen fors te verkorten. We hebben de afgelopen strategieperiode een heel aantal maatregelen en acties genomen, maar de doorlooptijden zijn nog lang niet teruggebracht tot een gewenst niveau. Dit komt voor een belangrijk deel door de eerder genoemde factoren (zie laatste paragraaf pag. 7) waar het Ctgb weinig tot geen invloed op heeft. Deze factoren zijn in kaart gebracht en worden, behalve door het Ctgb, ook door de ministeries onder de aandacht gebracht in Europese gremia. Het is dan ook de vraag wat we zelf meer kunnen doen om dit doel te bereiken en ons werk goed en zo efficiënt mogelijk uit te voeren.

We moeten eerst onze werkvoorraad waar mogelijk verkleinen. We willen naast de voortzetting van eerdere maatregelen en activiteiten (bijv. het beperken van de instroom van nieuwe aanvragen), ook nieuwe maatregelen nemen, met meer sturing op de balans in de driehoek inhoudelijke kwaliteit, tijd en geld en meer samenwerking in de procesketen binnen het Ctgb. De beschikbare beoordelingscapaciteit willen we anders en efficiënter inzetten door meer te sturen op afronding van aanvragen om zo de 'dode' proceswachtijd zoveel mogelijk te verminderen. Dit willen we onder meer bereiken door in meerdere vaste multidisciplinaire teams te gaan werken. Deze organisatieontwikkeling wordt in het derde kwartaal van 2023 geïmplementeerd.

Het is wel belangrijk om wat betreft het verkorten van de doorlooptijden de verwachtingen te managen. Vanwege de huidige werkvoorraad met reeds opgelopen achterstanden >4 jaar voor bepaalde aanvraagtypen, is het binnen de komende meerjaren periode niet realistisch om voor alle lopende en nieuwe aanvragen de doorlooptijden te verkorten.

Overigens zal het afhandelen van aanvragen binnen de daarvoor gestelde wettelijke termijnen in de Europese Verordeningen niet voor alle aanvraagtypen mogelijk zijn. Dit omdat de beoordelingskaders zich blijven ontwikkelen en dataveristen blijven toenemen, waardoor de aanvraagdossiers en de beoordeling daarvan omvangrijker en complexer zijn geworden.

Verder willen we inzetten op behoud van medewerkers door meer doorgroeimogelijkheden te creëren en daar waar mogelijk gecontroleerd te blijven groeien als organisatie. We sturen daarbij op capaciteitsgroei op de kritische schakels in de keten om een disbalans tussen expertises te voorkomen.

Ook zullen we verder vertrouwd raken met de nieuwe IT systemen die voor de nieuwe strategieperiode geïmplementeerd worden, waardoor we meer overzicht hebben en efficiënter kunnen werken. Tenslotte, aanvragers hebben behoefte aan inzicht in de status van hun aanvraag en die behoefte is groot, zeker met de huidige lange doorlooptijden. Tot nu toe is dat inzicht te verkrijgen via de behandelend projectleider. Met de inrichting van het nieuwe IT case management systeem wordt het gemakkelijker om actuele statusinformatie te verkrijgen. Met de inrichting van een klantportaal krijgen ook aanvragers straks inzicht in de actuele status van hun aanvraag.

Doelstellingen

- 1.1 We verminderen het onderhanden werk ten opzichte van de vorige strategieperiode met 15-20%.
- 1.2 De driehoek inhoudelijke kwaliteit, (doorloop)tijd en geld is in balans.
- 1.3 We sturen op een zo efficiënt mogelijke afhandeling van aanvragen.
- 1.4 We optimaliseren de samenwerking binnen Ctgb ketens.
- 1.5 We geven aanvragers inzicht in de status van hun aanvragen.

Ctgb Strategisch Speerpunt 2

We faciliteren de verduurzaming van het stoffen- en middelenpakket

Verduurzaming van het stoffen- en middelenpakket vraagt veel van alle betrokken spelers. De belangrijkste bijdrage die het Ctgb als toelatingsautoriteit aan dit grote geheel kan leveren is het versnellen van de afhandeling van aanvragen voor werkzame stoffen en middelen die bijdragen aan de Europese en nationale doelstellingen gericht op verduurzaming. Het gaat hierbij om micro-organismen, natuurlijk voorkomende stoffen zoals feromonen, innovatieve stoffen, maar ook innovatieve toepassingstechnieken.

Het Ctgb heeft kennis en expertise in huis (het Ctgb Green Team) om dergelijke stoffen en de daarop gebaseerde middelen te kunnen beoordelen. We zetten ons als eerste in om de doorlooptijden van de aanvragen voor laag-risico stoffen en middelen omlaag te brengen om zo ruimte te bieden om de instroom en afhandeling van de zogenaamde 'groene' middelen te vergroten respectievelijk te versnellen. Dat gaan we bereiken door onder andere de capaciteit van het 'green team' uit te breiden en aanvragen voor 'groene' stoffen en middelen via een daarvoor ingericht groen loket te behandelen. Dit betekent in de praktijk dat er twee parallelle 'sporen' komen: een voor 'groene' aanvragen en een voor chemische aanvragen. De criteria voor het groene loket moeten nog worden vastgesteld en gecommuniceerd.

Als uitvoeringsorganisatie baseert het Ctgb zich in de beoordeling op Europees geharmoniseerde goedkeuringsprocedures, methodieken en dataveren: het toetsingskader. Nieuwe wetenschappelijke inzichten krijgen hun plaats in het toetsingskader. Methodiekontwikkeling is in Nederland primair belegd bij het RIVM en de Wageningen University. Het Ctgb kijkt mee, adviseert en kijkt in een latere fase van methodiekontwikkeling vooral naar de uitvoerbaarheid.

In het kader van verduurzaming past verder een toenemende belangstelling voor innovatie. Slimme technieken en geavanceerde risico-mitigerende maatregelen voor gewasbescherming en biociden zullen bijdragen aan de gewenste reductie in emissies. Maar ook zullen innovatieve nieuwe stoffen ontwikkeld worden waarvoor op dit moment het toetsingskader nog ontbreekt en waarvoor mogelijk aanvullend toetsingskader ontwikkeld zal moeten worden.

Doelstellingen

- 2.1 We versnellen de afhandeling van stof- en middelaanvragen die bijdragen aan verduurzaming.
- 2.2 We dragen vanuit onze rol en expertise bij aan de ontwikkeling en uitvoerbaarheid van beleid en methodieken ten behoeve van verduurzaming binnen het domein van gewasbescherming en biociden.
- 2.3 We implementeren wetenschappelijke inzichten voor de beoordeling van innovatieve stoffen, middelen en technieken die bijdragen aan verduurzaming.

Ctgb Strategisch Speerpunt 3

We zetten ons in voor beter inzicht in de lange termijn gezondheidseffecten van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Vanuit onze rol en positie zullen wij ons maximaal inspannen om een bijdrage te leveren aan een beter inzicht in en beheersing van de lange termijn gezondheidseffecten van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

Er zijn aanwijzingen dat mensen die in het verleden lang met chemische stoffen hebben gewerkt, zoals telers met gewasbeschermingsmiddelen, een grotere kans hebben om ziekten te krijgen die het zenuwstelsel aantasten (neurodegeneratieve ziekten), zoals Parkinson en Alzheimer. Deze ziekten ontstaan door een combinatie van factoren zoals ouderdom, leefstijl en langdurige blootstelling aan stoffen in het milieu of op het werk. Dit maakt het moeilijk om één stof als oorzaak aan te wijzen. Het is daarom belangrijk om al voor de goedkeuring met voorspellende testmethodes te kunnen bepalen of een stof een neurodegeneratieve ziekte kan veroorzaken. Het Ctgb en LNV, elk vanuit de eigen rol, dringen er in Europa op aan om dergelijke voorspellende testmethodes te ontwikkelen.

Daarnaast bestaan zorgen over zogenaamde cumulatieve effecten van de residuen van stoffen. Verschillende werkzame stoffen kunnen een vergelijkbaar werkingsmechanisme hebben, waardoor mogelijk eerder en meer schadelijke effecten veroorzaakt kunnen worden. Met de ontwikkelingen in de wetenschap zal het steeds beter mogelijk worden meer te zeggen over dergelijke cumulatieve effecten. Het Ctgb ondersteunt de ontwikkeling van modellen/berekeningsmethoden die eventuele effecten van combinaties van residuen beter voorspellen, een ontwikkeling die door het ministerie van VWS actief in Europa wordt uitgedragen. In Nederland is het RIVM verantwoordelijk voor het ontwikkelen van methodes en modellen. Het Ctgb heeft hierin een adviserende rol.

Tenslotte hebben, mede door signalering vanuit het Ctgb samen met LNV, vijf Europese instituten (EFSA, ECHA, EMA, ECDC en EEA¹) mandaat van de Europese Commissie gekregen om een gemeenschappelijk wetenschappelijk advies op te stellen over de impact van het gebruik van azolen op de ontwikkeling van azolenresistentie in *Aspergillus fumigatus*. Deze schimmel is steeds vaker resistent tegen medicijnen en vormt daarmee een bedreiging voor de behandeling van met name patiënten met een verzwakt immuunsysteem. Eerder (Nederlands) onderzoek heeft aangetoond dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden op basis van azolen kan leiden tot zg. hotspots voor het ontstaan van resistente *Aspergillus fumigatus*.

Doelstellingen

- 3.1 We stimuleren en ondersteunen een Nederlands beleid dat in Europa pleit voor (betere) kaders om lange termijn gezondheidseffecten te beoordelen en te voorspellen.
- 3.2 We dragen zorg voor onafhankelijke en betrouwbare informatie en zijn transparant in wat de kaders en de lacunes zijn.
- 3.3 Wij dragen vanuit onze rol en expertise bij aan de ontwikkeling en uitvoerbaarheid van methodieken voor de beoordeling van cumulatieve blootstelling en neurodegeneratieve ziekten.

¹ European Food Safety Authority, European Chemicals Agency, European Medicines Agency, European Centre for Disease Prevention and Control, European Environment Agency